

ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΒΟΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ
ΑΝ. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΚΕ.Δ.Δ.Υ ΧΑΝΙΩΝ

ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

- Ο όρος «ένταξη»(intergration) χρησιμοποιείται για να περιγράψει την υποστήριξη που δέχεται ο μαθητής με δυσκολίες για να μπορεί να συμμετέχει στο κοινό σχολικό πρόγραμμα.
- Ως «**συμπεριληπτική εκπαίδευση**» (inclusion education) ορίζεται η διαδικασία για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού συστήματος ώστε αυτό να μπορεί να μεριμνήσει και να παρέχει ευκαιρίες μάθησης σε όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά(Sebba and Anscow, 1996).

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (ΣΤΑΘΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ)

- Η Διεθνής Σύνοδος της UNESCO(1990)
- Το Παγκόσμιο Συνέδριο της UNESCO(1994)
- Η Σύμβαση του Ο. Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (2006)
- Η Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αναπηρία(2010 – 2020)
- Η Παγκόσμια Έκθεση για την Αναπηρία (2011)

Η ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΥΝΤΕΛΕΙ

- Στην προώθηση της έννοιας της ίσης αξίας και των ίσων δικαιωμάτων μεταξύ των μαθητών.
- Στη βελτίωση των κοινωνικών και ακαδημαϊκών δεξιοτήτων όλων των μαθητών (Koegel et al 2011).
- Στην ενίσχυση της διεπιστημονικής συνεργασίας στη σχολική κοινότητα.
- Στην αποτελεσματικότερη υποστήριξη των οικογενειών.
- Στη δημιουργία μίας συμπεριληπτικής κοινωνίας.

Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΕΝΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΤΕΙ

- Καλλιέργεια θετικών στάσεων και συνεργατικού κλίματος στη σχολική κοινότητα.
- Επαρκής εκπαίδευση & Διαρκή στήριξη των εκπαιδευτικών.
- Διεπιστημονική συνεργασία.
- Προσαρμογή του αναλυτικού προγράμματος και κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή.
- Αξιοποίηση των υλικών και άυλων πόρων της σχολικής αλλά και της ευρύτερης κοινότητας.

ΠΡΟΤΥΠΟ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κοινωνικό

Χαρακτηριστικά

- Εντοπίζονται τα εμπόδια-εξευρίσκονται λύσεις για τη μείωσή τους.
- Η πηγή της αναπηρίας θεωρείται ότι βρίσκεται στα εμπόδια λόγω στάσεων, περιβάλλοντος, και οργάνωσης.

Μορφή Εκπαίδευσης

- Συμπεριληπτική
όλοι είναι ευπρόσδεκτοι και
όλοι σέβονται τη
διαφορετικότητα.
- Δίνεται υποστήριξη ώστε
όλοι να μπορούν να
επιτύχουν σχολικά και
κοινωνικά.

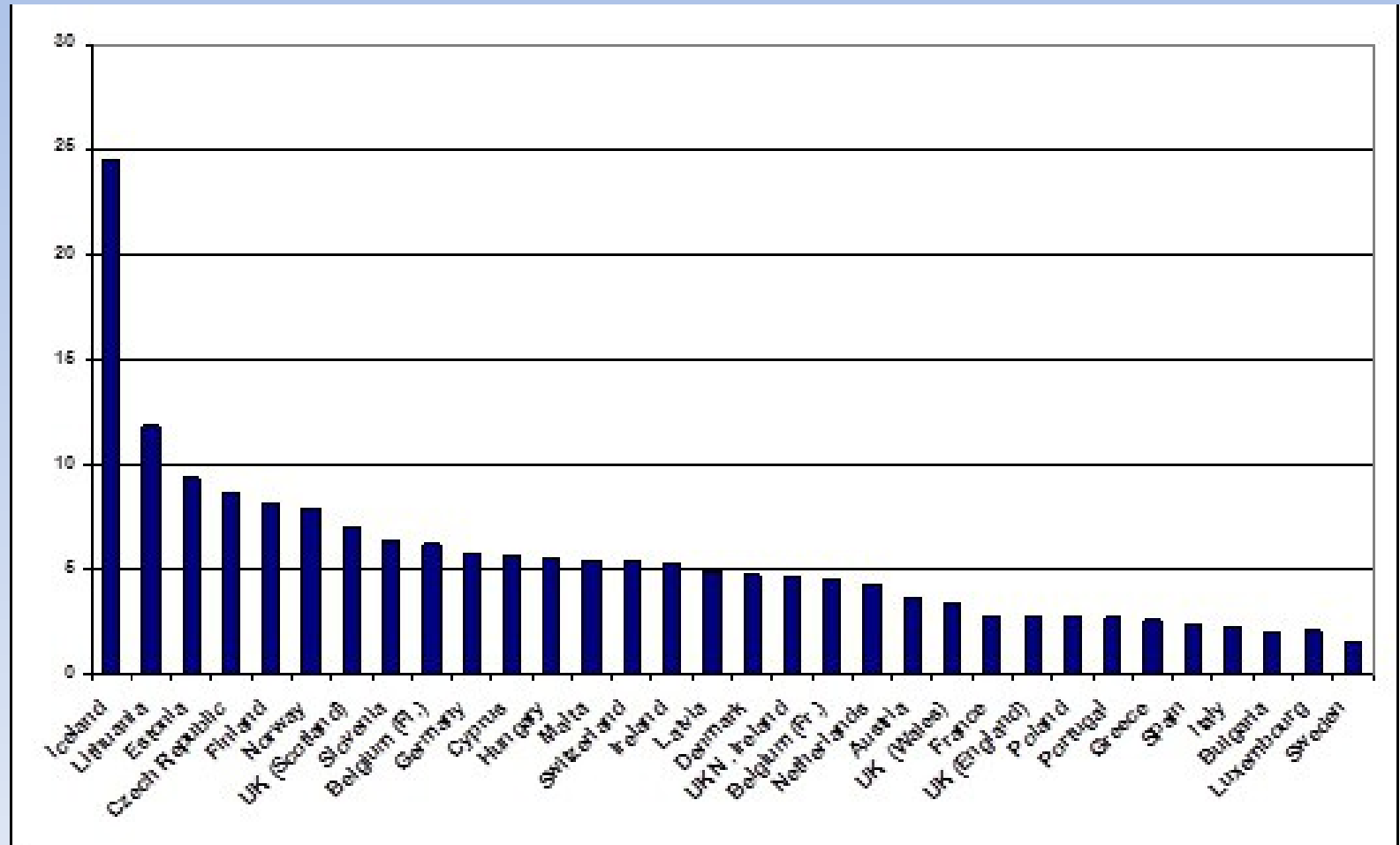
Σημεία σύγκλισης των πολιτικών συνεκπαίδευσης στην Ευρώπη

Ευρωπαϊκή Επιτροπή/ Eurydice/ Eurostat, 1999/2000.

- Κατηγορία μιας διαδρομής (one-track approach)
- Κατηγορία διπλής διαδρομής (two-track)
- Κατηγορία πολλαπλών διαδρομών (multi-track approach)
(Μετατροπή των ειδικών σχολείων)

Μαθητές με Ε.Ε.Α

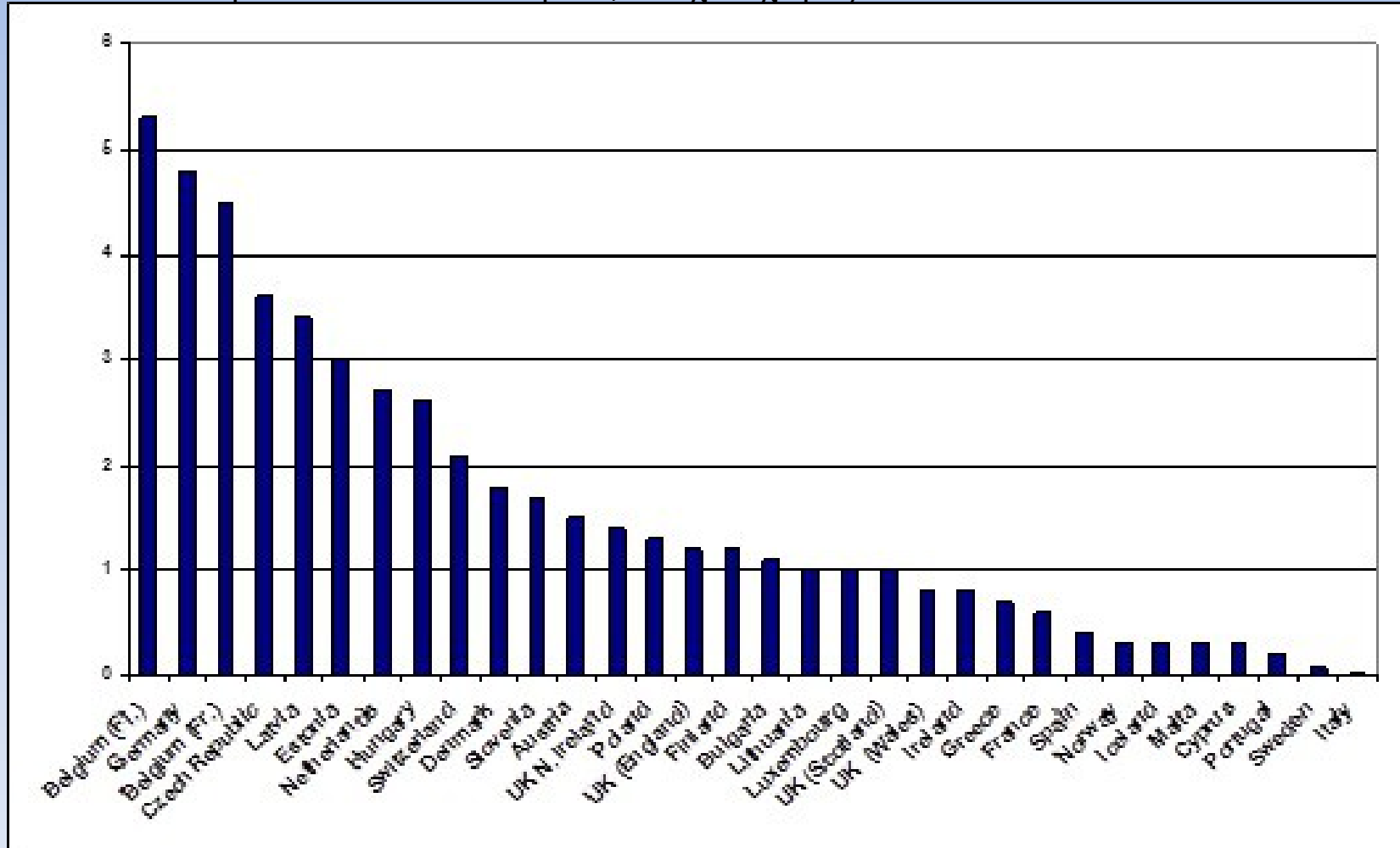
Πηγή: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης στον τομέα των ειδικών αναγκών, Στοιχεία χώρας 2010

Μαθητές σε ειδικά σχολεία και τάξεις

Πηγή: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης
στον τομέα των ειδικών αναγκών, στοιχεία χώρας 2010

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ (στη γενική αγωγή)

- Τμήματα Ένταξης
- Παράλληλη Στήριξη
- Επιτροπή Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης(ΕΔΕΑΥ)
- Σχολικοί Σύμβουλοι Ειδικής & Γενικής Αγωγής
- ΚΕ.Δ.Δ.Υ

ΣΔΕΥ Π.Ε ΧΑΝΙΩΝ

- ΣΔΕΥ ΚΑΠΝΚ(6° Δ.Σ Χαν., 19° Δ.Σ Χαν., 1° Δ.Σ Μουρνιών, 35° Ν/Γ Χαν.)
- ΣΔΕΥ 1^{ου} Ειδικού Δ.Σ Χανίων(15° Δ.Σ Χαν., 1° Δ.Σ Σούδας, Δ.Σ Παζινού, 17° Ν/Γ Χαν, Γ/Σ Σούδας)
- ΣΔΕΥ 2^{ου} Ειδ. Δ.Σ. Χανίων(13° Δ.Σ Χαν., 16° Δ.Σ Χαν., 1° Δ.Σ Κουν/νών, 1° Ν/Γ Κουν/νών, Γ/Σ Κουν/νών)
- ΣΔΕΥ Ειδ. Δ.Σ Αυτιστικών(7° Δ.Σ Χαν., 1° Δ.Σ. Ν. Κυδων., Δ.Σ Αγ. Μαρίνας, Δ.Σ Βαρυπέτρου, Γ/Σ Αλικιανού)

ΣΔΕΥ Δ.Ε. ΧΑΝΙΩΝ

- ΣΔΕΥ ΕΕΕΕΚ Χανίων(1^ο ΕΠΑΛ Χαν., Γ/Σ Βρυσών., Δ.Σ Βρυσών, Δ.Σ Γεωργιούπολης, Δ.Σ Κουρνά)
- ΣΔΕΥ ΕΕΕΕΚ Κισάμου(Γ/Σ Βουκολιών, Γ/Σ Πλατανιά, 1^ο Γ/Σ Κισάμου, 2^ο Δ.Σ Κισάμου, Δ.Σ Κολυμβαρίου)
- ΣΔΕΥ Ενιαίου Ειδ. Επαγγελματικού Γυμνασίου και Λυκείου Χανίων(1^ο Γ/σ Χαν., 5^ο Γ/Σ Χαν., ΕΠΑΛ Ελ. Βενιζέλου, Δ.Σ Χρυσοπηγής, 1^ο Ν/Γ Αγροκηπίου)

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΣΔΕΥ - ΕΔΕΑΥ

- Αξιολόγηση & πρόγραμμα διαφοροποιημένης διδασκαλίας
- Υποστήριξη του μαθητή μέσα στην τάξη
- Διαμόρφωση προγραμμάτων προσχολικής πρώιμης παρέμβασης
- Σχεδιασμός κοινών δράσεων ΣΜΕΑΕ & ΣΜΓΑ.
- Επιμορφωτικά προγράμματα
- Δράσεις κοινωνικής στήριξης των μαθητών
- Εφαρμογή τριμηνιαίου προγράμματος υποστήριξης
- Παραπομπή στο ΚΕΔΔΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

- Αναγνώριση και αποδοχή των διακριτών ρόλων
- Διαμόρφωση κουλτούρας συνεργασίας
- Συνδιαλλαγή για συνδιαμόρφωση δράσεων (διαπραγμάτευση), προτεραιοτήτων
- Ρεαλιστικός σχεδιασμός
- Εμπλοκή/ δέσμευση στην αλλαγή

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

- Συνεργασία με μαθητικά συμβούλια και συμβούλια τάξης για συνσχεδιασμό δράσεων
- Σταθερή και στοχοθετημένη ενδυνάμωση- υποστήριξη χωρίς διακρίσεις
- Καλλιέργεια φιλικών σχέσεων/ εμπιστοσύνης, σεβασμός/ανάδειξη των διαφορετικών φωνών
- Αξιοποίηση ενεργητικών μεθόδων εμπλοκής των μαθητών
- Εκπαίδευση στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων (αυτοελέγχου, διαπραγμάτευσης, διεκδίκησης, διαχείρισης συγκρούσεων κ.α)
- Ανάπτυξη από κοινού εξωδιδακτικών δραστηριοτήτων

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

- Εναρμόνιση με τη σχολική ατμόσφαιρα
- Ενημερωτικά προγράμματα
- Υποστήριξη για Γονείς – Ομάδες γονέων

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

- Αμφίδρομη επικοινωνία σχολείου – οικογένειας.
- Εθελοντική εργασία των γονέων στο σχολείο.
- Βοήθεια του σχολείου στο σπίτι.
- Συνεισφορά της οικογένειας στην κατ'οίκον εργασία του παιδιού.
- Συμμετοχή των γονέων σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
- Συνεργασία σχολείου – οικογένειας – κοινότητας.
Αξιοποίηση κοινοτικών πόρων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

- Διασυνδεδετική εργασία με κομβικούς φορείς της κοινότητας
- Διαμόρφωση δικτύων συνεργασίας- μικτές ομάδες έργου
- Αξιοποίηση υλικών και άυλων πόρων της δικτύωσης
- Διαμόρφωση πρωτοκόλλων συνεργασίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΥΝΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στόχοι

- Προώθηση της ένταξης και των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων όλων των μαθητών
- Ευαισθητοποίηση όλων των μαθητών σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καλλιέργειας σεβασμού στη διαφορετικότητα

ΤΥΠΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΝΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Οργανωμένα παιχνίδια, δραστηριότητες που αποσκοπούν στην καλλιέργεια στάσεων αποδοχής της διαφορετικότητας και στην αύξηση του ενδιαφέροντος για μάθηση
- Προγράμματα Ένταξης μαθητών ΣΜΕΑΕ σε γνωστικά αντικείμενα της γενικής εκπαίδευσης
- Αλληλεπίδραση προγραμμάτων-Συνδιδασκαλία

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΥΝΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Διευθυντής/ντρια
- Μέλη Συλλόγου Διδασκόντων
- ΕΔΕΑΥ
- ΚΕΔΔΥ
- Σχολικοί Σύμβουλοι